

חטמ"ר שומרון

גזרת שב"ש

מודל כניסה לתע"מ: גן לאומי סבסטיה ורכבת מסעודיה
מודל סיור שני: הר עיבל - מזבח יהושע ותצפית מרפסת השב"כ

גזרת חורון

מודל הר ברכה: הר גריזים, השכונה השומרונית ומצפה יוסף
מודל אלון מורה: מצפה יוסף, שמורת הר כביר, מצפה אילן גבאי
מודל איתמר: מצפה יוסף, תל חייא, חוות גבעות עולם, גבעה 777
מודל סיור שני: סיור אחר מבין המודלים של גזרת חורון

גזרת תפוח

תפוח ולב השומרון: הר גריזים, השכונה השומרונית ומצפה יוסף
מגדלים: מצפה יוסף, שמורת הר כביר, מצפה אילן גבאי

סיור למפקדים - הר כביר, מצפה אילן גבאי, קבר גדעון השופט, חוות גבעות עולם

"תפקיד חדש בתוך סיפור עתיק יומין"

מודל שב"ש - גן לאומי סבסטיה ורכבת מסעודיה

גן לאומי סבסטיה - שומרון העתיקה

אתר ארכיאולוגי הנמצא על אחת משלוחותיו של הר עיבל. בימי ממלכת ישראל הקים המלך עמרי את העיר, נתן לה את שמה "**שומרון**", וקבע אותה כ**בירת הממלכה**. העיר עמדה קרוב ל-200 שנה והייתה הגדולה ביותר באותו הזמן. לאחר חורבן ממלכת ישראל ירדה מגדולתה, אולם בימי בית שני המלך הורדוס משקם אותה, בונה בה מבנים מפוארים וקורא לה "**סבסטי**" על שם הקיסר הרומי שנתן לו חסות. משתי תקופות מרכזיות אלו ניתן כיום למצוא באתר שרידים ארכאולוגיים, חלקם מהעתיקים בארץ. אופן הנהגתם של המלכים השונים בהר ובחירותיהם בדילמות שעמדו בפניהם, מהוות מצפן ערכי ל**פיקוד ומנהיגות** בימינו. הסיור באתר כולל מסלול מעגלי העובר דרך מספר תחנות בעיר העתיקה ותצפית ייחודית לעבר רכס חומש והישובים והכפרים בגזרה. הגן הלאומי נמצא בשטח C, צמוד לכפר סבסטיה הנמצא בשטח B.

תחנת הרכבת מסעודיה

התחנה הרביעית שבנו הטורקים לאורך מסילת השומרון - **הרכבת החיג'אזית**. לאחר מלחמת יום הכיפורים יזמה תנועת גוש אמונים הקמת גרעין התיישבות בשם "**גרעין אלון מורה**" שמטרתו להתיישב בסמוך לעיר שכם. הגרעין ביצע ניסיונות רבים לעלייה לקרקע, רובם בצעדות רגליות מנתניה דרך ההרים אל המבנים של תחנת הרכבת בסבסטיה. התחנה נבחרה בין השאר בגלל קרבתה לשומרון- בירת ממלכת ישראל והיותה רכוש ממשלתי. העלייה האחרונה הפכה לאירוע מכונן בתולדות ההתיישבות בשומרון כיוון שהובילה ל**הקמת הישוב הראשון**, קדומים, ופתחה את הפתח להרחבת ההתיישבות בשאר הרי השומרון. מבנה התחנה נמצא בירידה מהכפר סבסטיה, לאחר הסכמי אוסלו מוקמה בגבול בין שטח C לשטח B.

פרטים נוספים

וואוצ'ר מוקד חינוך: אין צורך

אורך הסיור: כ-4 שעות מההגעה לנק' ההתחלה עד לסיום בנק' האחרונה, כולל זמני נסיעות בין האתרים. מסלול הליכה: מסלול הליכה קצר בתוך האתר בסבסטיה.

תיאום בטחוני: יש לתאם מול חמ"ל שומרון ליווי צמוד של הגדוד. יחס נשקים 1:7. אוטובוס ממוגן ירי.

"ממני תיראו וכן תעשו"

מודל שב"ש- הר עיבל- מזבח יהושע ותצפית מרפסת השב"כ

תצפית מרפסת השב"כ

גבעה בגובה של כ-800 מטר הנקראת על שם מתקן השב"כ ששכן עליה. מהתצפית ניתן להשקיף אל לב העיר שכם, אל הקסבה המפורסמת, ושאר חלקיה המודרניים. התצפית מעניקה מבט על **מיקומה הגיאוגרפי** של שכם בין רכסי הרי השומרון, **מאפייניה הטבעיים וחשיבותה האסטרטגית**. מהתצפית ניתן להסתכל על המרחב בו התרחשו מלחמות על העיר שכם וסביבותיה לאורך הדורות. מימי התנ"ך, בפיצול ממלכת ישראל המאוחדת ובסיפורם של גדעון השופט ובנו אבימלך, דרך מלחמת ששת הימים וכיבוש צפון השומרון, חומת מגן ושינוי טקטיקת הלחימה ועד הלחימה המתנהלת בה היום. **רוח הלחימה, תבונת המעשה והאמונה בצדקת הדרך** מלווים אותנו מאז ועד היום.

מזבח יהושע בהר עיבל

אתר ארכיאולוגי ייחודי, השוכן על השלוחה הצפונית-מזרחית של מורדות הר עיבל, בגובה 785 מ' מעל פני הים. האתר התגלה ונחפר במהלך **סקר הר מנשה** בניהולו של **פרופ' אדם זרטל**. זרטל זיהה את המזבח כמזבח יהושע בן נון, אותו הצטוו בני ישראל לבנות לאחר **מעמד הברכה והקללה**, שהתקיים על הר גריזים והר עיבל, ובו הפכו בני ישראל לראשונה לעם בכניסתם לארץ לאחר 40 שנות מסעם במדבר. חשיבותה של **שכם בתנ"ך והזיקה אליה** לאורך ההיסטוריה הביאו לכך שלאחר מלחמת ששת הימים החלה להתחדש ההתיישבות הישראלית במקום. גרעין התיישבות בשם **"גרעין אלון מורה"** ביצע ניסיונות רבים לעלייה לקרקע בסמוך לשכם, עד שלבסוף הקים את הישוב קדומים שהיה ליישוב הראשון בשומרון, שממנו התרחבה ההתיישבות בשאר הרי השומרון.

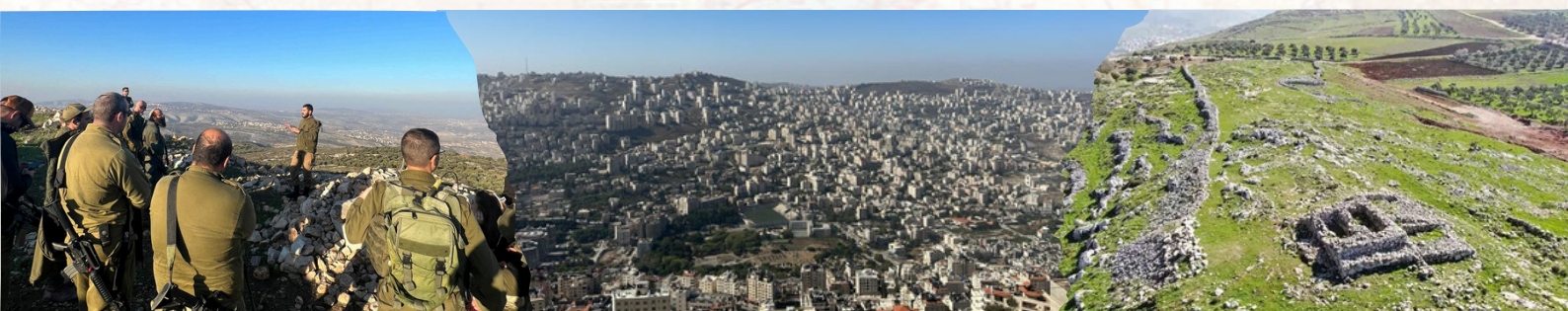
פרטים נוספים

וואוצ'ר מוקד חינוך: אין צורך

אורך הסיור: כ-4 שעות מההגעה לנק' ההתחלה עד לסיים בנק' האחרונה, כולל זמני נסיעות בין האתרים.

מסלול הליכה: מסלול הליכה בהר עיבל של כ-0.5 ק"מ.

תיאום בטחוני: יש לתאם מול חמ"ל שומרון ליווי צמוד של הגדוד. יחס נשקים 1:7. אוטובוס ממוגן ירי.

"כי ביום הזה נהיית לעם"

מודל הר ברכה- הר גריזים, השכונה השומרונית ומצפה יוסף

גן לאומי הר גריזים- חזיון אורקולי ואתר ארכאולוגי

תצפית רחבה על הגזרה, ואל שכם, אשר היוותה עיר מרכזית כבר מסיפורי האבות. בכניסתם של בני ישראל לארץ התקיים מעמד הברכה והקללה על הר גריזים והר עיבל. בהמשך באזור זה התפצל העם לממלכות ישראל ויהודה. האתר הארכאולוגי בהר משמר שרידי בנייה מרשימים המיוחסים למקדש השומרוני הקדום והעיר שנבנתה סביבו. העדה השומרונית רואה בהר גריזים את המקום המקודש ביותר. לאורך ההיסטוריה השומרונים עיצבו את מרחב השומרון והתעצבו בו. באתר חזיון אור קולי המציג את סיפורם. חשיבותה של שכם בתנ"ך והזיקה אליה לאורך ההיסטוריה הביאו לכך שלאחר מלחמת ששת הימים החלה להתחדש ההתיישבות הישראלית במקום. גרעין התיישבות בשם "אלון מורה" ביצע ניסיונות רבים לעלייה לקרקע בסמוך לשכם, עד שלבסוף הקים את הישוב קדומים שהיה ליישוב הראשון בשומרון, שממנו התרחבה ההתיישבות בשאר הרי השומרון.

השכונה השומרונית - 'קריית לזזה'

אחד משני האזורים היחידים בעולם של בני העדה הקטנה בעולם. בשכונה מספר אתרים מרכזיים - אתר הזבת, בית הכנסת, ומפעל הטחינה "הר ברכה". ישנם מספר גישות למקורם של השומרונים, שלהם מנהגים, חגים ומסורות ייחודיים. ככלל, השומרונים מושפעים ממערכת היחסים המתהווה שבין מדינת ישראל לאוכלוסייה הפלסטינית.

מצפה יוסף

מצפה הקרוב במיוחד לשכם המעניק מבט על מיקומה הגיאוגרפי של העיר, מאפייניה הטבעיים וחשיבותה האסטרטגית. שכם מוזכרת עוד בתנ"ך בסיפורים המכוננים של עם ישראל בימי האבות, מכניסת אברהם לארץ דרך שכם, לקנייתה על ידי יעקב ועד קבורת עצמות יוסף בשכם. לאורך ההיסטוריה קבר יוסף מושך אליו יהודים רבים והוא מהווה גורם מעצב של ההתיישבות בשומרון ותפיסת ההגנה במרחב. התפתחותה של האוכלוסייה הפלסטינית בעיר, בדגש על מחנה הפליטים בלאטה ומחנות הפליטים הנוספים מהווה חלק מרכזי בפעילות צה"ל במרחב ליצירת ביטחון, ממלחמת ששת הימים וכיבוש צפון השומרון, דרך קרבות עזים בחומת מגן, ועד המבצעים ההתקפיים במערכה מול הטרור המתנהלת מתחילת מבצע שובר גלים ועד היום.

פרטים נוספים

וואוצ'ר מוקד חינוך: אין צורך, יש לתאם מול אתר הר גריזים את ההגעה. אורך הסיור: כ-4 שעות מההגעה לנק' ההתחלה עד לסיום בנק' האחרונה, כולל זמני נסיעות בין האתרים. מסלול הליכה: מסלול הליכה על הר גריזים של כ-0.5 ק"מ. תיאום בטחוני: יש לתאם מול חמ"ל שומרון את ההגעה. יחס נשקים 1:7. אוטובוס ממוגן אבן.

"עד מקום שכם עד אלון מורה"

מודל אלון מורה- מצפה יוסף, שמורת הר כביר, מצפה אילן גבאי

מצפה יוסף

מצפה הקרוב במיוחד לשכם המעניק מבט על **מיקומה הגיאוגרפי** של העיר, **מאפייניה הטבעיים** ו**חשיבותה האסטרוטגית**. שכם מוזכרת עוד בתנ"ך בסיפורים המכוננים של עם ישראל בימי האבות, מכניסת אברהם לארץ דרך שכם, לקנייתו על ידי יעקב ועד קבורת עצמות יוסף בשכם. לאורך ההיסטוריה **קבר יוסף** מושך אליו יהודים רבים והוא מהווה גורם מעצב של ההתיישבות בשומרון ותפיסת ההגנה במרחב. התפתחותה של האוכלוסייה הפלסטינית בעיר, בדגש על מחנה הפליטים בלאטה ו**מחנות הפליטים** הנוספים מהווה חלק מרכזי בפעילות צה"ל במרחב ליצירת ביטחון, **מלחמת ששת הימים** וכיבוש צפון השומרון, דרך קרבות עזים **בחומת מגן**, ועד המבצעים ההתקפיים במערכה מול הטרור המתנהלת **מתחילת מבצע שובר גלים ועד היום**.

שמורת הר כביר

תצפית הנמצאת בנקודה הגבוהה ביותר ברכס הר כביר, בגובה של כ-800 מ'. נקודת מבט ייחודית אל עבר שכם, ואל חלק גדול ממרחבי הרי השומרון, עמק תרצה, הרי הגלעד, הגלבוע, ולעיתים אף עד החרמון. מהתצפית נראים בבירור הר גריזים והר עיבל, עליהם התקיים **מעמד הברכה והקללה** בכניסתם של בני ישראל לארץ. בראש הפסגה נמצא מבנה "קבר שיח' בילאל" שעל פי המסורת המוסלמית היה המזאין של הנביא מוחמד. לצידו עצי אלון עתיקים, המלמדים על **חשיבותו הדתית של האזור לאיסלאם**. חשיבותה של שכם בתנ"ך והזיקה אליה לאורך ההיסטוריה הביאו לכך שלאחר מלחמת ששת הימים החלה להתחדש ההתיישבות הישראלית במקום. גרעין התיישבות של תנועת גוש אמונים בשם "**אלון מורה**" ביצע ניסיונות רבים לעלייה לקרקע בסמוך לשכם, עד שלבסוף הקים את הישוב קדומים שהיה ליישוב הראשון בשומרון. לאחריו הוקם היישוב אלון מורה **והתרחבה ההתיישבות בשאר הרי השומרון**.

מצפה אילן גבאי

מצפור הצופה לכיוון עמק תרצה, והוקם לזכרו של סגן אילן גבאי ז"ל, שנהרג במלחמת לבנון השנייה. אילן היה **מ"ח חילוני שפיקד על מחלקת בייניש** בגדוד 101 של הצנחנים. לאחר מותו חייליו הקימו את המצפה לזכרו סמוך לשיבתם באלון מורה. הקשר בין אילן לחייליו מלמד על **דרך פיקודו** המיוחדת, ועל **המשמעות של צבא העם**, יחד עם האתגרים וההזדמנויות שהוא טומן בחובו.

פרטים נוספים

וואוצ'ר מוקד חינוך: אין צורך.
אורך הסיור: כ-4 שעות מההגעה לנק' ההתחלה עד לסיום בנק' האחרונה, כולל זמני נסיעות בין האתרים.
מסלול הליכה: מסלול הליכה מעגלי על הר כביר של כ-0.5 ק"מ.

"ואף על פי כן ולמרות הכל"

מודל איתמר - מצפה יוסף, תל חייא, חוות גבעות עולם, גבעה 777

מצפה יוסף

מצפה הקרוב במיוחד לשכם המעניק מבט על **מיקומה הגיאוגרפי** של העיר, **מאפייניה הטבעיים** ו**חשיבותה האסטרטגית**. שכם מוזכרת עוד בתנ"ך בסיפורים המכוננים של עם ישראל בימי האבות, מכניסת אברהם לארץ דרך שכם, לקנייתו על ידי יעקב ועד קבורת עצמות יוסף בשכם. לאורך ההיסטוריה **קבר יוסף** מושך אליו יהודים רבים והוא מהווה גורם מעצב של ההתיישבות בשומרון ותפיסת ההגנה במרחב. התפתחותה של האוכלוסייה הפלסטינית בעיר, בדגש על מחנה הפליטים בלאטה ו**מתנות הפליטים** הנוספים מהווה חלק מרכזי בפעילות צה"ל במרחב ליצירת ביטחון, **מלחמת ששת הימים** וכיבוש צפון השומרון, דרך קרבות עזים **בחומת מגן**, ועד המבצעים ההתקפיים במערכה מול הטרור המתנהלת **מתחילת מבצע שובר גלים ועד היום**.

תל חייא - איתמר

אתר ארכיאולוגי שהתגלה בלב היישוב איתמר, ממנו אפשר לצפות על רכסי ההרים סביב לשכם. הממצאים במקום מלמדים על **התיישבות מימי בית ראשון ועד התקופה הביזנטית**. חשיבותה של שכם בתנ"ך והזיקה לאזור לאורך ההיסטוריה הביאו לכך שלאחר מלחמת ששת הימים החלה להתחדש ההתיישבות הישראלית במקום. **גרעין התיישבות** בשם "אלון מורה" ביצע ניסיונות רבים לעלייה לקרקע בסמוך לשכם, עד שלבסוף הקים את היישוב קדומים שהיה ליישוב הראשון בשומרון. בהמשך **הוקם היישוב איתמר על רכס הגדעונים**, היישוב הצעיר מתמודד לאורך שנותיו עם **אתגרים ביטחוניים רבים**.

חוות גבעות עולם

מהחוות הראשונות שקמו בשומרון ע"י **אברי רן, מחלוצי ההתיישבות 'מחוץ לגדר'**. תחילה הקים חווה בסמוך לגדר היישוב איתמר ולאחר הצטרפות משפחות נוספות המשיך לנקודה אחרת. כשגם הנקודה הזו התבססה הקים את חוות "גבעות עולם" בה השתקע. כיום יש במקום **חווה אורגנית** מהמובילות בתחום, מסגרים וכרמים הממחישים את **הקשר שבין האדם לאדמה**.

תצפית המייסדים בגבעת ארנון - גבעה 777

גבעה שהוקמה כהרחבה לאיתמר על ידי קבוצת חילונים מהצפון, שראו במעשה **אידיאולוגיה חלוצית ציונית**. אופי הגבעה ייחודי בנוף **ומשלב חיים חילונים ודתיים** יחדיו. הגבעה נקראת על שמו של אריה ארנלדו אנגריוני ז"ל שנרצח בהגנה על המקום. מצפה המייסדים משקיף מזרחה אל עבר בקעת הירדן הקרובה ומדגיש את **הייבט האסטרטגי** של אזור השומרון.

פרטים נוספים

וואוצ'ר מוקד חינוך: אין צורך.
אורך הסיור: כ-4 שעות מההגעה לנק' ההתחלה עד לסיום בנק' האחרונה, כולל זמני נסיעות בין האתרים.
מסלול הליכה: מסלול הליכה מעגלי על הר כביר של כ-0.5 ק"מ.
תיאום בטחוני: יש לתאם מול חמ"ל שומרון את ההגעה. יחס נשקים 1:7. אוטובוס ממוגן אבן.

"זה מתחיל בצעד"

מודל מפקדים - הר כביר, מצפה אילן גבאי, קבר גדעון השופט, חוות גבעות עולם

שמורת הר כביר

נקודת מבט ייחודית אל עבר שכם, ואל חלק גדול ממרחבי הרי השומרון, ביניהם הר גריזים והר עיבל, עליהם התקיים **מעמד הברכה והקללה** בכניסתם של בני ישראל לארץ. במעמד זה מודגשת **האחריות וחופש הבחירה** שניתן לעם. בראש הפסגה נמצא מבנה "קבר שיח' בילאל" שעל פי המסורת המוסלמית היה המזאבין של הנביא מוחמד. לצידו עצי אלון עתיקים, המלמדים על **חשיבותו הדתית של האזור לאיסלאם**. חשיבותה של שכם בתנ"ך והזיקה אליה לאורך ההיסטוריה הביאו לכך שלאחר מלחמת ששת הימים החלה להתחדש ההתיישבות הישראלית במקום. גרעין התיישבות בשם **"אלון מורה"** ביצע **ניסיונות רבים** לעלייה לקרקע בסמוך לשכם, עד שלבסוף הקים את הישוב קדומים שהיה ליישוב הראשון בשומרון. לאחריו הוקם היישוב אלון מורה והתרחבה ההתיישבות בשאר הרי השומרון.

מצפה אילן גבאי

מצפור הצופה לכיוון עמק תרצה, והוקם לזכרו של סגן אילן גבאי ז"ל, שנהרג במלחמת לבנון השנייה. אילן היה **מ"חילוני שפיקד על מחלקת בייניש** בגדוד 101 של הצנחנים. לאחר מותו חייליו הקימו את המצפה לזכרו סמוך ליישובם באלון מורה. הקשר בין אילן לחייליו מלמד על **דרך פיקודו** המיוחדת, ועל **המשמעות של צבא העם**, יחד עם האתגרים וההזדמנויות שהוא טומן בחובו.

קבר גדעון השופט

מיוחס לגדעון, שופט מרכזי בעם ישראל, ונמצא על רכס ג'בל גדוע, סמוך ליישוב איתמר. דמותו של גדעון והקרבתו שלו במדיינים מבטאים **מנהיגות ותחבולה צבאית** ומהווים בסיס **לתפיסות פיקודיות ושיטות קרב עד לימינו**.

חוות גבעות עולם

מהחוות הראשונות שקמו בשומרון ע"י אברי רן, **מחלוצי ההתיישבות** 'מחוץ לגדר' שהתאפיין **באומץ, יוזמה, ותעוזה**. תחילה הקים חווה בסמוך לגדר היישוב איתמר ולאחר הצטרפות משפחות נוספות המשיך לנקודה אחרת. כשגם הנקודה הזו התבססה הקים את חוות "גבעות עולם" בה השתקע. כיום יש במקום חווה אורגנית מהמובילות בתחום, מסגריה וכרמים הממחישים את הקשר שבין האדם לאדמה.

פרטים נוספים

וואוצ'ר מוקד חינוך: אין צורך.
אורך הסיור: כ-4 שעות מההגעה לנק' ההתחלה עד לסיום בנק' האחרונה, כולל זמני נסיעות בין האתרים.
מסלול הליכה: מסלול הליכה מעגלי על הר כביר של כ-0.5 ק"מ.
תיאום בטחוני: יש לתאם מול חמ"ל שומרון את ההגעה. יחס נשקים 1:7. אוטובוס ממוגן אבן.

